

VU Research Portal

Het spreken van de kerk in de theologie van dr. J. Koopmans
den Hertog, C.C.

2018

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

den Hertog, C. C. (2018). *Het spreken van de kerk in de theologie van dr. J. Koopmans*. Kok Boekencentrum.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Inhoudsopgave

Woord vooraf	5
--------------	---

Inhoudsopgave	11
---------------	----

Hoofdstuk 1

1.	Inhoud en opzet van deze studie	17
2.	Een zwijgende kerk?	17
3.	Het spreken van de kerk	25
4.	Eerder onderzoek naar de theologie van dr J.Koopmans	32
5.	Vraagstelling en belang van het onderzoek	36
6.	Werkwijze	37

Hoofdstuk 2

1.	Inleiding	41
2.	Jeugd en studie (1905-1928)	43
3.	Predikant in Elkerzee (1928-1931)	49
4.	Predikant in 's-Heer Hendrikskinderen en studie (1931-1938)	52
5.	<i>Kleine postille en Vrijzinnige bezwaren beantwoord</i>	55
6.	Secretaris van de NCSV(1938-1941)	58
7.	<i>De heilige doop</i> (1939)	60
8.	<i>De Nederlandsche geloofsbelijdenis</i> (1939)	61
9.	Amersfoortse stellingen	63
10.	Begin van de bezetting	65
11.	<i>Bijna te laat!</i>	69
12.	<i>Nieuwe postille</i> (1940)	73
13.	Predikant in Amsterdam (1941-1945)	74
14.	<i>Wat zegt de Bijbel?</i> (1941)	75
15.	Werk voor christen-Joden	78
16.	<i>Protest tegen de sterilisatie</i>	86
17.	De Zwitserse weg	88
18.	Predikant van de Noorderkerk	91
19.	Onderduik, opbreken van het gezinsleven en overlijden	96
20.	Tenslotte	100

Hoofdstuk 3

1.	Inleiding	103
2.	Koopmans' uitleg van artikel 2	105
2.1.	Inleiding	105
2.2.	Natuurlijke theologie	107
2.3.	Daden van God	115
2.4.1.	Verhouding van Gods openbaring in 'schepping, onderhouding en regering' en in zijn Woord – een theologisch perspectief op de samenleving.	118
2.4.2.	Verhouding van Gods openbaring in 'schepping, onderhouding en regering' en in zijn Woord – belang voor de ethiek	121
2.5.	Christelijk geloof en humanisme – kennis van goed en kwaad	128
2.6.	Koopmans' omgang met de belijdenis – een gravamen, kritische kerkgeschiedenis en de heilige Geest	131
2.7.	Het eigene van Gods spreken – 'De prediking van den Bijbel is van een andere orde'.	138
2.8.	Het Woord van God komt naar ons toe	147
2.9.	Het belang van artikel 2 voor de politiek – de uitleg van artikel 36	151
3.	Conclusies en aandachtspunten	160
3.1.	Inleiding	160
3.1.1.	Natuurlijke theologie	160
3.1.2.	Verhouding eerste en tweede artikel	161
3.1.3.	Kennis van goed en kwaad/filosofie	162
3.1.4.	Omgang met de belijdenis	162
3.1.5.	Prediking	163
3.1.6.	Eschatologische oriëntatie	163
3.1.7.	Overheid	164
3.2.	Samenvattend	165

Hoofdstuk 4

1.	Inleiding	167
2.	Homiletiek van Koopmans	171
2.1.	Inleiding	171
2.2.	Tekstkeuze – kerkelijk jaar	173
2.3.	Exegese	175
2.4.	Kerkelijk dogma	176
2.5.	Vorm	178

2.6.	De liturgie	180
2.7.	Waarom preken – visie op de gemeente	183
2.8.	De predikant	184
3.	Thema's	188
3.1.	Inleiding	188
3.2.	Gods woord: oordeel, belofte en geloof	188
3.3.	Woorden van hoop en kritische vragen	193
3.4.	De gemeente en de wereld	196
3.5.	De overheid	201
4.	Conclusies en aandachtspunten	203
4.1.	Inleiding	203
4.1.1.	De kerk	203
4.1.2.	Gods Woord	204
4.2.	Samenvattend	205

Hoofdstuk 5

1.	Inleiding	207
2.	<i>Bijna te laat!</i> (1940)	209
2.1.	Aanleiding, ontstaan en verspreiding	209
2.2.	Identificatie van Gods wil met een politiek standpunt en kerkelijk gehalte van <i>Bijna te laat!</i>	212
2.2.1.	Beroep op het geweten	215
2.2.2.	Het geweten is ontoereikend	217
2.2.3.	Volksgeweten	220
2.2.4.	Regering door Christus	224
2.2.5.	Verhouding tussen de twee woorden	225
2.3.	Betere weerstand	227
2.4.1.	Navolging van Jezus Christus als kenmerk van de kerk	229
2.4.2.	De kerk	233
2.5.	Het gaat om de praktijk!	240
2.6.	Een gebed	241
3.	<i>Protest tegen de sterilisatie</i> (1943)	243
3.1.	Aanleiding en ontstaan	243
3.2.	Identificatie van Gods wil	244
3.3.	Beroep op de Schrift	245
3.4.	Erkenning van de overheid en kritiek	246
3.5.	Gebed	248
4.	Conclusies en aandachtspunten	248
4.1.	Inleiding	248

4.2.1.	Identificatie	249
4.2.2.	Beroep op de Schrift en Gods toegift	249
4.2.3.	Ontmaskerende taal	250
4.2.4.	Kritische ecclesiologie	251
4.2.5.	Gebed	251
4.3.	Samenvattend	252

Hoofdstuk 6

1.	Inleiding	253
2.	Het spreken van de kerk in de theologie van dr. J. Koopmans	254
3.	Desiderata voor verder onderzoek	260
3.1.	Inleiding	260
3.2.	Verhouding eerste en tweede artikel	261
3.3.	De eigen taal van de kerk	266
4.	Afsluitend	271

Samenvatting 273

Summary 276

Zusammenfassung 279

Geraadpleegde bronnen 283

Register van namen 300

Curriculum vitae 304